Portfolio

Dit læringsredskab i klinisk praksis på sygeplejerskeuddannelsen

Institut for Sundhed og Natur – Afdeling for Sygepleje og Sundhedsvidenskab

Senest revideret juni 2026

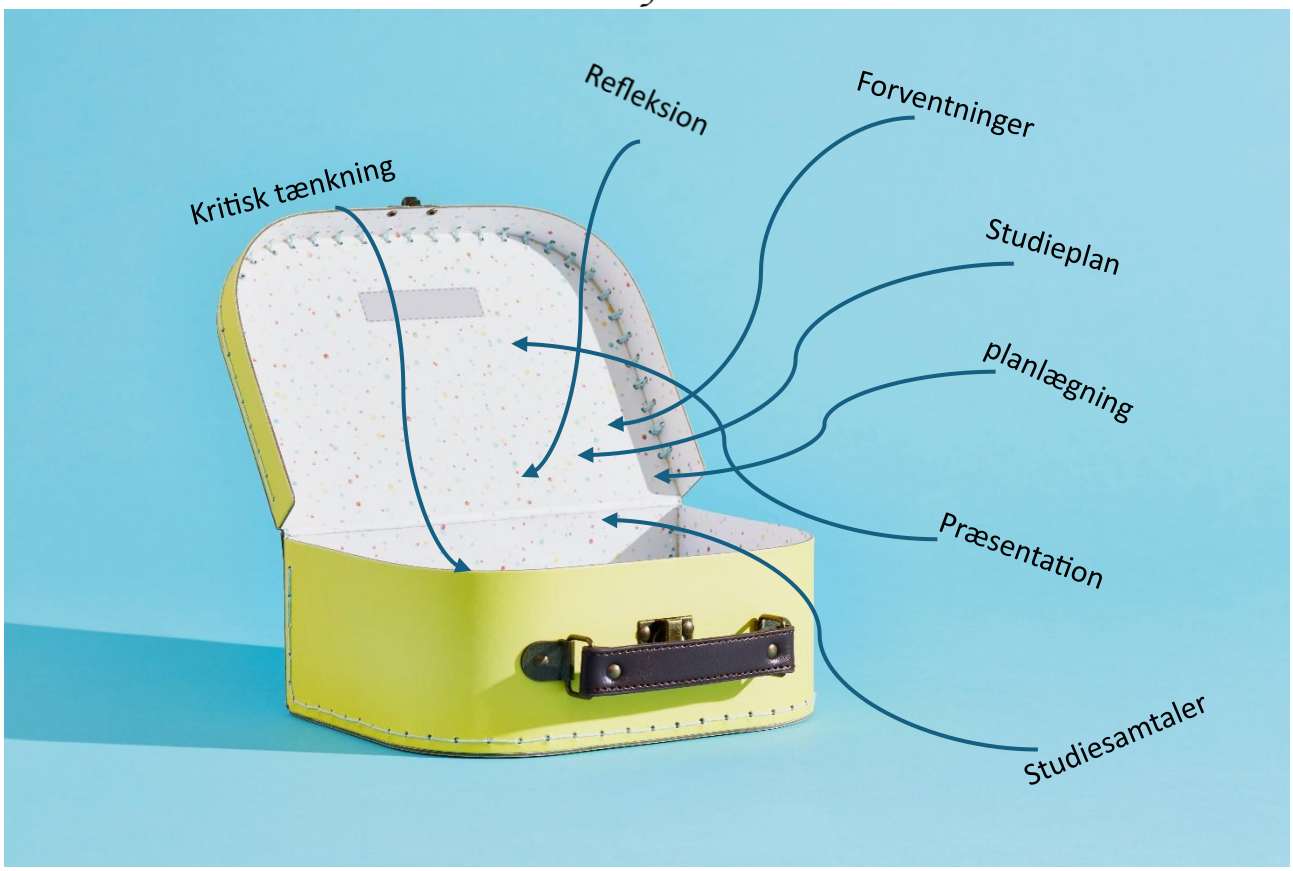

Indhold

1. Portfolio – definitionen, med fokus på sygeplejepraktik. 1
Hvad er en portfolio? 1
Formål med portfolio i sygeplejerskeuddannelsen 1
Hvordan skal du bruge portfolio? 1
Hvad kan portfolioen indeholde? 2
Eksempel på opbygning på portfolio, visuelt: 2
2. Studieplan og individuel planlægning 3
Studieplan – overordnet 3
3. Refleksion 3
Hvad menes der med refleksion? 3
Hvad er kritisk tænkning? 4
Mindmap 2
Sygeplejeprocessen 3
PDSA-modellen 4
4. Studiesamtaler 4
Overblik over krav til studiesamtaler i klinik 5
Den studerende 5
Klinisk vejleder 6
Underviser 6
5. Portfolio som eksamensredskab 6
6. Referencer 7

1. Portfolio – definitionen, med fokus på sygeplejepraktik.

Hvad er en portfolio?

En portfolio er et centralt læringsredskab i den kliniske undervisning, som understøtter den studerendes læring gennem refleksion og dokumentation af kliniske erfaringer og læringsaktiviteter.

Den fungerer som grundlag for vejledning, feedback og studiesamtaler og bidrager til at synliggøre den studerendes faglige udvikling gennem uddannelsesforløbet samt til at understøtte sammenhængen mellem teori og praksis.

Portfolioen er en struktureret samling af den studerendes arbejde, der dokumenterer læringsprocesser, faglige overvejelser og kompetenceudvikling i den kliniske undervisning. Den tager udgangspunkt i refleksion over kliniske erfaringer samt anvendelse af relevant teoretisk viden.

Indhold og opbygning baseres på semesterets læringsmål for de kliniske studier og understøtter arbejdet med at synliggøre læring og faglig progression gennem uddannelsen. Litteraturlisten skal udarbejdes i overensstemmelse med redaktionelle retningslinjer for opgaveskrivning.

Der skal desuden dokumenteres 30 siders selvvalgt litteratur pr. studieuge relateret til den aktuelle kliniske praksis.

Formål med portfolio i sygeplejerskeuddannelsen

Formålet med portfolioen er at understøtte den studerendes læring gennem systematisk refleksion og dokumentation af kliniske erfaringer. Den skal fungere som et redskab til at skabe overblik over udvikling samt til at understøtte vejledning, feedback og faglig dialog, herunder refleksion.

Den studerende skal sikre, at dokumentet er i et format, hvor både underviser og klinisk vejleder kan give kommentarer (f.eks. i et word-format)

Hvordan skal du bruge portfolio?

Den studerende har ansvar for løbende at opdatere portfolioen med refleksioner over sygeplejefaglige handlinger samt begrundelser baseret på teori og evidens.

På udvalgte semestre indgår portfolioen som en del af eksamensgrundlaget, hvor den medvirker til vurdering af den studerendes læringsudbytte og faglige progression.

Hvad kan portfolioen indeholde?

- Refleksioner
- Studiespørgsmål
- Praksisbeskrivelser
- Feedbacknotater
- Opgaver
- Diskussionsoplæg
- Litteratur

Eksempel på opbygning på portfolio, visuelt:

Forside, kort beskrivelse (Portfolio) 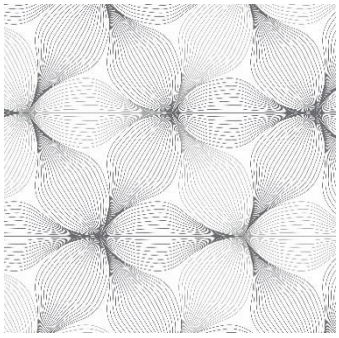	Indholdsfortegnelse (Denne kan word-dokumentet lave for dig, husk at opdatere) Præs. ……. S. 3 1. semester…… s. 4	**Præsentation** Hvad vil du gerne fortælle om dig selv? Hvorfor vil du være sygeplejerske? evt. et billede.
1. semester 1. studiesamtale 2. studiesamtale 3. studiesamtale	Forventninger til dig selv og dit praktiksted	Refleksionsark og studiemetoder til anvendelse for opnåede læringsmål

2. Studieplan og individuel planlægning

Studieplan – overordnet

Formålet med studieplanen, som skal dokumenteres i portfolio, er at skabe retning og struktur for dit kliniske undervisningsforløb. Studieplanen skal sikre, at dine læringsaktiviteter planlægges i forhold til praktikperiodens krav, praktikstedets muligheder og dine individuelle forudsætninger.

Det kliniske undervisningsforløb planlægges med udgangspunkt i praktikperiodens læringsudbytter samt de rammer og muligheder, der er på det kliniske undervisningssted. Du udarbejder studieplanen i samarbejde med din kliniske vejleder.

Den individuelle studieplan kan indeholde aftaler om:

- Fastlagte studieaktiviteter, herunder valg af studiemetoder
- Undervisning og vejledning, herunder indhold, form og tidspunkter
- Litteratur, anbefalet og selvvalgt
- Aftaler om samarbejdet vedrørende portfolio
- Obligatoriske forhold, herunder fremmøde
- Regler ved sygdom på afdelingen
- Individuelle studiebehov

3. Refleksion

Formålet er at understøtte udviklingen af refleksive og analytiske kompetencer i klinisk praksis samt fremme en begrundet og evidensbaseret sygeplejefaglig praksis.

Hvad menes der med refleksion?

Refleksion er en systematisk bearbejdning af erfaringer fra klinisk praksis med henblik på at opnå ny forståelse og læring. Refleksion indebærer, at du ikke kun beskriver en situation, men også undersøger, hvorfor den opstod, hvordan du handlede, og hvad du kan lære af den.

Formålet med refleksion er at styrke din bevidsthed om egen faglig praksis, herunder de faktorer der påvirker dine handlinger, samt at udvikle opmærksomhed på alternative handlemuligheder i sygeplejen.

Refleksion kan tage udgangspunkt i følgende spørgsmål:

1. Beskrivelse
2. Følelser
3. Vurdering
4. Analyse
5. Konklusion
6. Handlingsplan?

Hvad er kritisk tænkning?

Kritisk tænkning i refleksion handler om at undersøge, analysere og vurdere kliniske situationer med afsæt i erfaring, teori og evidens. Gennem kritisk tænkning udvikles evnen til at begrunde faglige valg og inddrage forskellige perspektiver i sygeplejepraksis.

Redskaber til at fremme kritisk tænkning:

- Hvad observerede jeg?
- Hvorfor handlede jeg, som jeg gjorde?
- Hvilken teori understøtter min handling?
- Kunne situationen være håndteret på en anden måde?
- Hvad lærer jeg af erfaringen?

Kritisk tænkning handler ikke om at finde ét korrekt svar, men om at udvikle en reflekteret, fagligt begrundet og undersøgende tilgang til klinisk praksis.

Mindmap

Mindmap kan anvendes som et visuelt refleksionsredskab til at strukturere en klinisk erfaring ud fra en sygeplejefaglig problemstilling. Den konkrete case eller praksissituation placeres i centrum, hvorefter tanker, observationer og refleksioner organiseres i forgreninger. Mindmap'et understøtter overblik, sammenhæng og videre analyse af situationen.

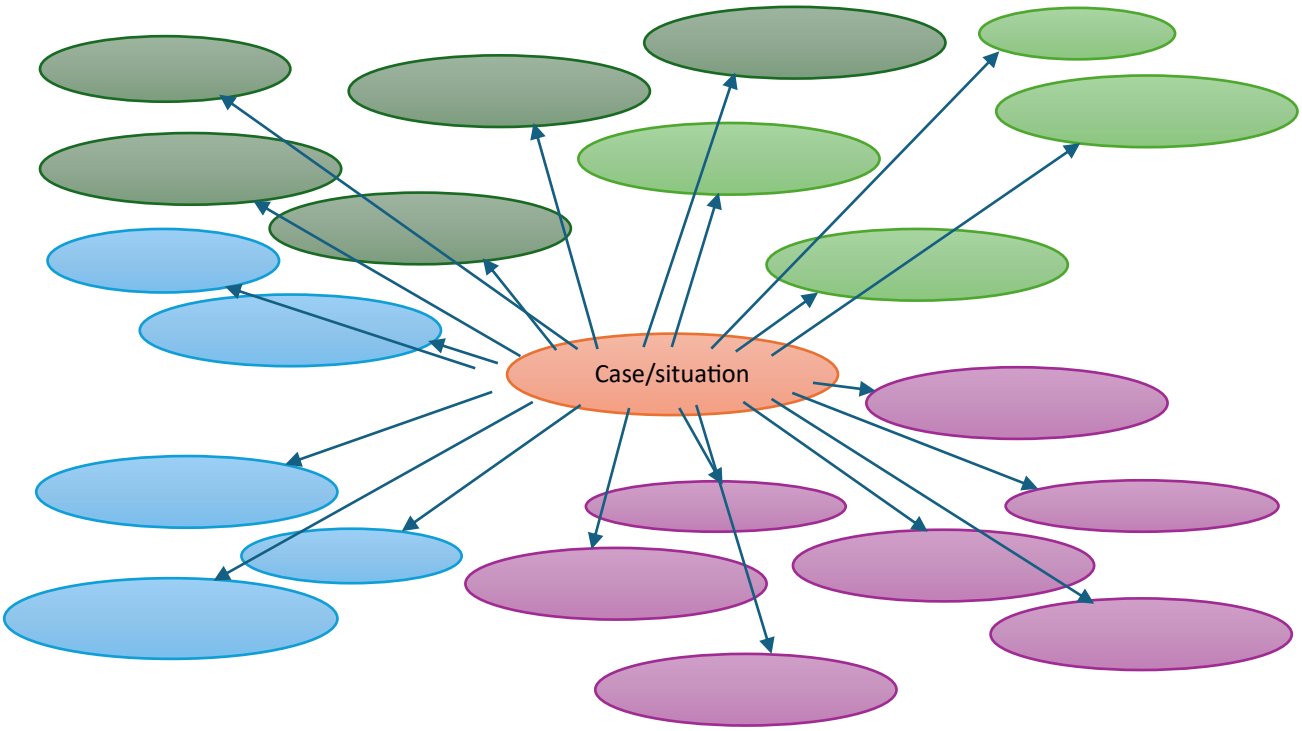

Sygeplejeprocessen

Sygeplejeprocessen kan anvendes som et refleksionsredskab til at strukturere og analysere en klinisk praksissituation ud fra en sygeplejefaglig problemstilling. Refleksionen tager udgangspunkt i de fem faser: vurdering, sygeplejediagnose, planlægning, handling og evaluering. Metoden understøtter en systematisk tilgang til refleksion, hvor sammenhængen mellem observationer, faglige vurderinger og handlinger tydeliggøres.

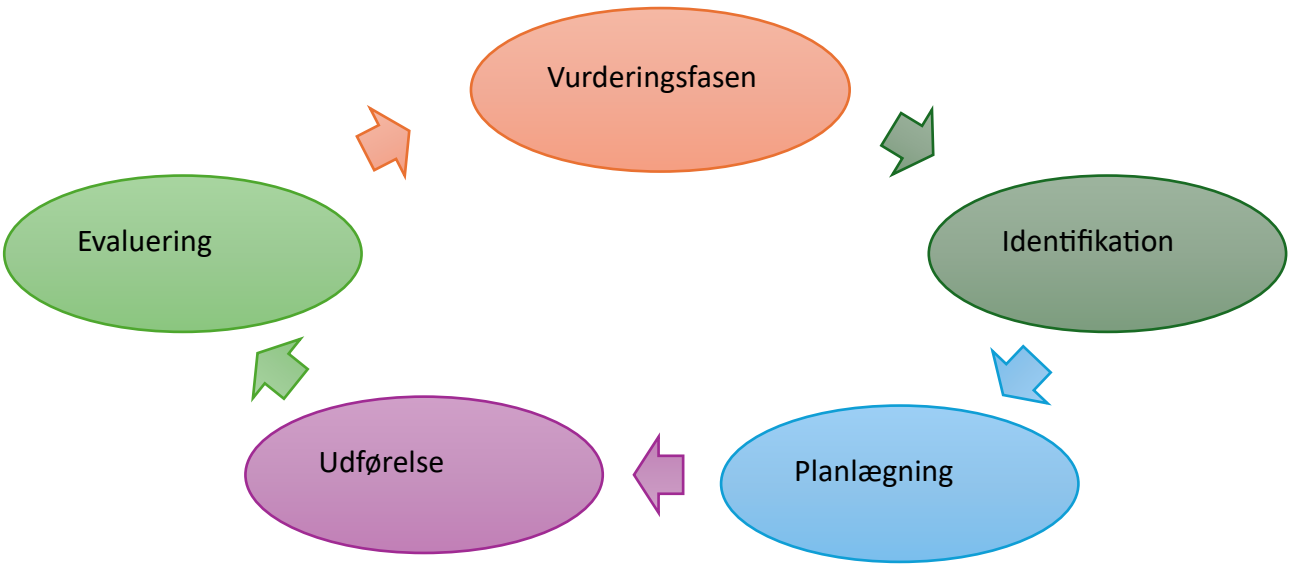

PDSA-modellen

PDSA-modellen (Plan-Do-Study-Act) er en metode til kvalitetsudvikling og løbende forbedring. Modellen består af fire trin: planlæg en ændring (Plan), afprøv den i praksis (Do), undersøg resultaterne (Study), og justér eller implementér ændringen på baggrund af erfaringerne (Act).

Der findes mange udgaver af PDSA-modellen, herunder er en engelsk udgave med relevante spørgsmål til udvikling. Alternative udgaver kan indgå (f.eks. danske), fundet gennem danske hjemmesider (forskellige udviklingsmodeller).

Modellen her til venstre er taget fra Online library of Quality, Service Improvement and Redesign tools (NHS England and NHS Improvement). Materialet I linket herunder er på engelsk, men kan oversættes til dansk.

link:
PDSA NHS

www.patientsikkerhed.dk/viden har gode forbedringsmetoder, til brug i klinikken, bl.a. en dansk udgave af ovenstående model og andre dataindsamlingsmetoder.

4. Studiesamtaler

Formålet med studiesamtaler er at understøtte den studerendes læring og progression i den kliniske undervisning gennem dialog, vejledning og refleksion over aktuelle læringsmål og erfaringer.

Overblik over krav til studiesamtaler i klinik

Der afholdes studiesamtaler i alle kliniske undervisningsforløb mellem den studerende, klinisk vejleder og underviser fra uddannelsen. Disse afholdes som en samlet gruppe i 1. semester og kan desuden foregå online, hvis opholdet er udenbys.

Den studerende har ansvar for at forberede sig skriftligt til samtalen og fremsende portfolio til vejleder og underviser 1–2 dage før samtalen (OBS for andre krav til kliniske eksamener). Manglende fremsendelse kan medføre, at samtalen udskydes.

Efter samtalen udarbejder den studerende et kort resumé, som lægges i portfolio og sendes til klinisk vejleder og underviser.

Den studerende

Den studerende forventes at indgå aktivt og reflekterende i dialog om egen læring gennem hele praktikforløbet. Ved den første studiesamtale præsenterer den studerende sig selv og drøfter i samarbejde med vejleder læringsmuligheder og læringsmål med afsæt i praktikstedsbeskrivelsen.

Formålet er at skabe en fælles forståelse af den studerendes forudsætninger, læringsbehov og udviklingsmuligheder i klinisk praksis.

Refleksionsspørgsmål kan omfatte:

- Hvordan vil jeg anvende min portfolio?
- Hvilke studiemetoder har jeg erfaring med?
- Hvilke forventninger har jeg til egen indsats og udvikling?
- Hvilke forventninger har jeg til vejleder og underviser i arbejdet med portfolio?
- Hvilke forventninger har praktikstedet til mig?
- Hvordan har jeg arbejdet med mine læringsudbytter i tidligere kliniske forløb?

Klinisk vejleder

Den kliniske vejleder understøtter den studerendes læring gennem en anerkendende og udviklingsorienteret tilgang. Dette indebærer at anerkende den studerendes ressourcer og samtidig udfordre den studerende fagligt med afsæt i erfaringer, potentiale og læringsbehov.

Vejlederen tydeliggør praktikstedets rammer, forventninger og læringsmuligheder og bidrager til et læringsmiljø, der fremmer refleksion, faglig udvikling og progression.

Gennem dialog og refleksive spørgsmål understøtter vejlederen den studerendes kritiske tænkning og kobling mellem teori og praksis.

Efter aftale giver vejlederen feedback på den studerendes skriftlige materiale i portfolio med henblik på at understøtte refleksion og læring.

Underviser

Underviseren understøtter sammenhængen mellem teori og praksis ved at inddrage kliniske erfaringer og praksisviden i undervisningen.

Underviseren medvirker til, at uddannelsens obligatoriske litteraturkrav overholdes, og vejleder den studerende i udvælgelse og organisering af relevant materiale til portfolio. Dette kan omfatte studiespørgsmål, faglige problemstillinger, opgaver, feedback, refleksioner og diskussionsoplæg.

Formålet er at understøtte systematisk dokumentation af læring og faglig progression gennem uddannelsen. Portfolioen fungerer som et læringsredskab, der skaber overblik over den studerendes udvikling og understøtter fremtidige læringsaktiviteter.

5. Portfolio som eksamensredskab

Skabelonen herunder anvendes som et struktureret arbejdsredskab i flere semestre og danner grundlag for udarbejdelse af case-baserede opgaver. Den understøtter en systematisk indsamling og organisering af objektive oplysninger om en patient- eller borgerforløb, som senere kan anvendes i både semesteropgaver og eksamensopgaver.

I de semestre, hvor case-arbejde indgår som eksamensform, kan skabelonen anvendes som udgangspunkt for udviklingen af en eksamenscase. Den sikrer en ensartet og overskuelig opbygning af relevante data, som efterfølgende kan analyseres, perspektiveres og anvendes i en faglig vurdering.

- **Objektiv kort præsentation af patient/borger** (inkl. opdigtede demografiske data og øvrige relevante oplysninger. Personlige vurderinger eller meninger udelades.)
- **Objektiv kort beskrivelse af patient-/borgerforløb** (inkl. alle relevante kontakter med sundhedspersonale samt angivelse af, hvilke sektorer der er involveret)
- **Objektiv aktuel status** (beskriv den aktuelle situation og hvad der foregår nu. Eventuelle subjektive oplevelser fra situationen kan kort inddrages, hvis de er relevante for forståelsen)
- **Medicin** (fra 4. semester)
- **Faglige refleksioner** (beskriv dine faglige overvejelser og argumentation om mulige kvalitetsbrist, eventuelt med fokus på det udvalgte område fra punkt 3)

6. Referencer

Introduktionen til portfolio er udarbejdet ud fra inspiration af dele fra Afdeling for sygepleje og sundhedsvidenskabs tidligere portfoliobeskrivelse.

Portfolioen er desuden udarbejdet, med inspiration følgende litteratur:

Nielsen, D. (2016). Evaluering i klinisk undervisning I: Brøbecher, H.; Mulbjerg, U. (red.), *Klinisk vejledning og pædagogisk kompetence i professionsuddannelser* (2. udg.). København: Munksgaard.

Lund, B. (red.) (2008). *Portfolio – i et lærings- og uddannelsesperspektiv*. Aalborg. Aalborg Universitetsforlag.